

Leidraad OLB-traject

Wat is er nodig om aan succesvolle onderwijsloopbaanbegeleiding op school te doen?

29/02/2024

Kennis van het schoolteam

Kennis van bestaande aanbod

- Ken je als schoolteam het aanbod van scholen in de nabije buurt?
- Kijk je tijdens een OLB-traject of een klassenraad breder dan het schooleigen aanbod?
- Heb je de structuuronderdelen binnen eenzelfde finaliteit en binnen eenzelfde studiedomein over de finaliteiten heen bestudeerd en geanalyseerd?
- Heb je voldoende zicht op toekomstperspectieven en/of onderwijsaanbod waarover je uitspraken doet, adviezen geeft of clauseert?
- Beantwoordt de overstap aan de toelatingsvoorwaarden? Is er nog plek in de beoogde studierichting?

Kennis van leerplannen

- Heb je het eigen leerplan op een doorgedreven manier geanalyseerd?
- Wat zijn de te behalen minimumdoelen, wat zijn verdiepende doelen en wat zijn schooleigen doelen?
- Zijn de concrete lesdoelen een correcte vertaling van de leerplandoelen en/of minimumdoelen?
- Zijn de evaluaties doelgericht en breed?

Beïnvloedende factoren

Persoonlijk functioneren

- Hoe doet de leerling het algemeen op school?
- Hoe voelt hij/zij zich? Is de leerling gemotiveerd en in wat zijn de talenten, interesses, vaardigheden van deze leerling?
- Hoe voelt de leerling zich in de klas en op de speelplaats?
- Heeft de leerling een vaste vriendengroep?

Leerlingfactoren

- Is er sprake van een verslag (GC/IAC/OV4)?
- Zijn er bij de leerling ontwikkelings-, leer- of andere stoornissen vastgesteld?
- Is er een vermoeden van een beperking en/of stoornis?
- Hoe loopt het cognitief functioneren?
- Welke karaktereigenschappen zijn typerend voor deze leerling?
- Hoe loopt het verbale functioneren?
- Hoe verloopt de leerontwikkeling?
- Hoe loopt het lichamelijke functioneren?
- Hoe loopt de sociaal-relatieve ontwikkeling?
- Wat kan je vertellen over de werkhouding en taakgedrag?

Contextfactoren

- In welke mate zijn ouders of voogd betrokken bij het schoolse gebeuren?
- Welke verwachtingen leven er bij verantwoordelijken?
- Wat is er geweten over de gezinscontext?
- In welke socio-economische standaard groeit deze leerling op?
- Zijn er beschermende of risicofactoren terug te vinden in de naaste omgeving?
- Hoe besteedt de leerling zijn/haar vrije tijd?

Schoolbinding

- Hoe voelt de leerling zich op school?
- Voelt hij/zij zich welkom, ondersteund en vertrouwt hij/zij het schoolteam?
- Weet de leerling bij wie hij/zij terecht kan bij moeilijkheden of problemen?
- Komt de leerling graag naar school?
- Zijn er moeilijkheden tussen de leerling en bepaalde teamleden?

Gelopen traject

Traject voorgaande schooljaren

- Hoe ziet de onderwijsloopbaan van de leerling eruit?
- Is hij/zij reeds van school of studierichting veranderd? Is er sprake van zittenblijven?
- Wat waren de adviezen van de vorige klassenraden?
- Welke ervaringen heeft de leerling in verleden op vlak van school- of studiekeuze?
- Welke voorkennis heeft de leerling?
- Komt de leerling uit OKAN?

Behaalde doelen

- Welke doelen (minimumdoelen/leerplandoelen) heeft de leerling al dan niet behaald?
- Met welke leerstofonderdelen heeft hij/zij het juist moeilijk?
- Is het behalen van de doelen waarbij het moeilijk gaat essentieel voor het verdere schoolse traject?

Reeds ondernomen acties

- Welke acties zijn ondernomen binnen de brede basiszorg en/of verhoogde zorg (cf. REDICODIS-maatregelen)?
- Maakt de leerling gebruik van hulpmiddelen?
- Zijn de zaken die moeilijk liepen geremedieerd geweest?
- Kan de leerling, mits aangepaste hulp, doorstromen naar een volgend jaar zonder dat een heroriëntering nodig is?

Doorlopen van keuzetaken

In elk goed doordacht keuzep proces zouden volgende stappen gezet moeten worden. De volgorde waarin deze doorlopen worden is niet relevant.

Oriënteren

- Is de leerling zich bewust is van het feit dat hij/zij een studiekeuze moet maken?
- Is de leerling bereid zich in te zetten om een zo doordachte studiekeuze te maken?

Zelfconceptverheldering

- Heeft de leerling kennis over eigen vaardigheden, interesses, talenten en studiemethode? Kent de leerling zichzelf? Mogelijkheden tot zelfreflectie?

Exploreren in de breedte

- Bezit de leerling algemene kennis over het onderwijslandschap?

Exploreren in de diepte

- Heeft de leerling meer gedetailleerde informatie over bepaalde studierichtingen opgezocht?

Studiekeuzenabijheid

- Hoever staat de leerling in het maken van een keuze? Is er voldoende keuzebekwaamheid bij de leerling?
- Is er een duidelijke voorkeur of worden en nog zaken tegenover elkaar afgewogen?

Binding

- Is de leerling zeker van, gebonden aan en identificeert zich met de keuze?

Aandachtspunten

Er zijn nog een aantal belangrijke zaken wanneer je in gesprek gaat met of over leerlingen omtrent hun onderwijsloopbaan:

1. Hanteer neutraal taalgebruik. Woorden zoals 'afzakken' en 'gemakkelijker' hebben een enorme impact op de eigenwaarde van leerlingen. Het watervalstelsel tegengaan begint bij het aanpassen van onze eigen vooroordelen, overtuiging en taal.
2. Neem tijd om een proces te lopen met de leerling en zijn/haar ouders. Adviezen en clausuleringen mogen niet onverwacht komen, hier moet een proces aan voorafgaan.
3. Blijf breed oriënteren en houd zoveel mogelijk deuren open. Blijf je blik richten op de toekomst en vertrek vanuit talenten. Niemand heeft een glazen bol en kan de toekomst volledig voorspellen, zelfs niet wanneer je alles in kaart hebt gebracht.
4. Laat de leerling eigenaar zijn van zijn/haar keuze.
5. Zorg voor een warme overdracht. Neem contact op met de andere school, ga in gesprek en maak afspraken.